

- Drapieżnictwo
- Pasożytnictwo

Drapieżnictwo

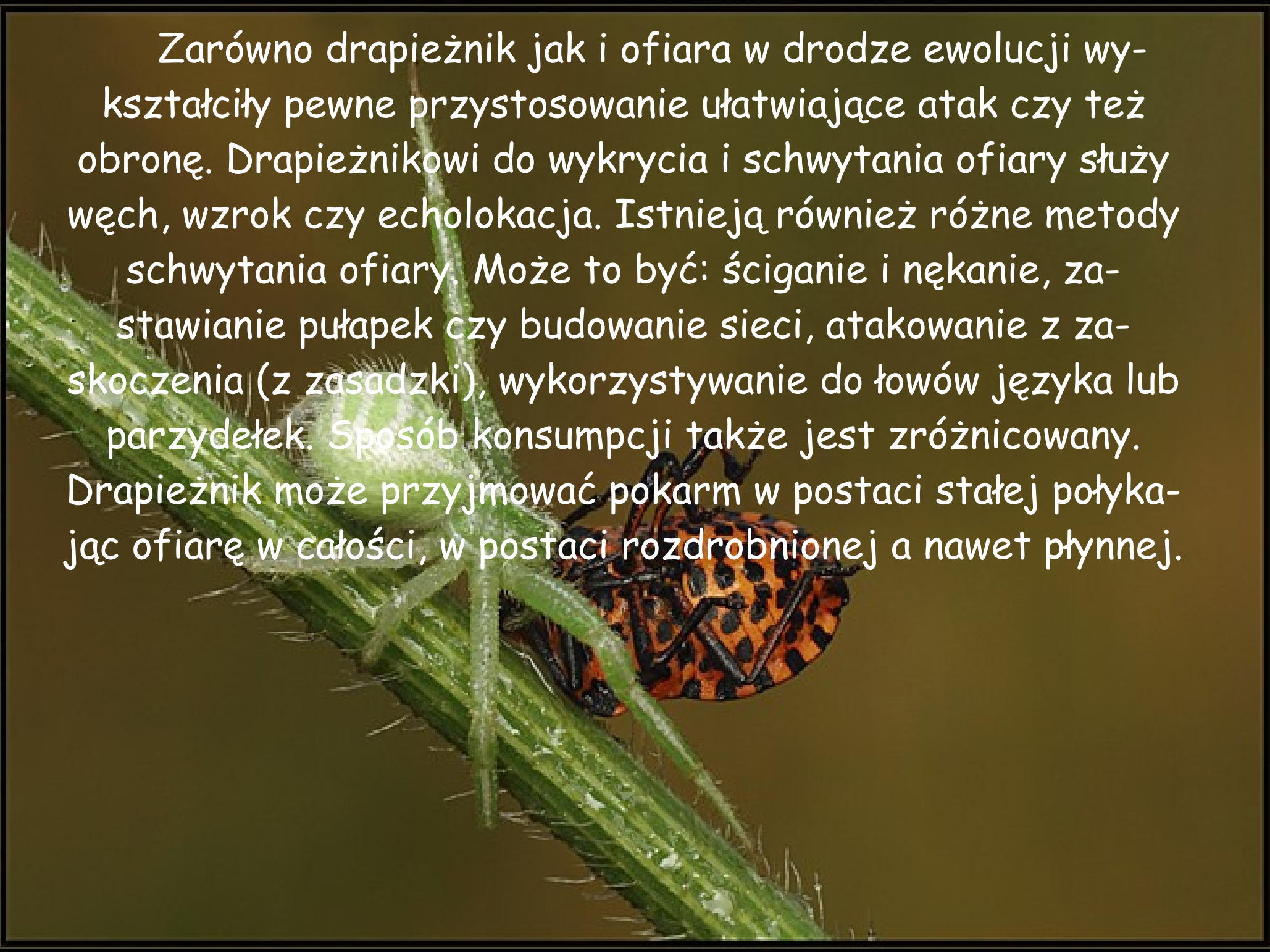

Drapieżnictwo- oddziaływanie jednych gatunków na drugie poprzez chwytanie, uśmiercanie i zjedanie jednych osobników przez innych. Jest stosunkiem antagonistycznym.

Drapieżnik atakuje ofiarę, będąc zarazem od niej uzależnionym.

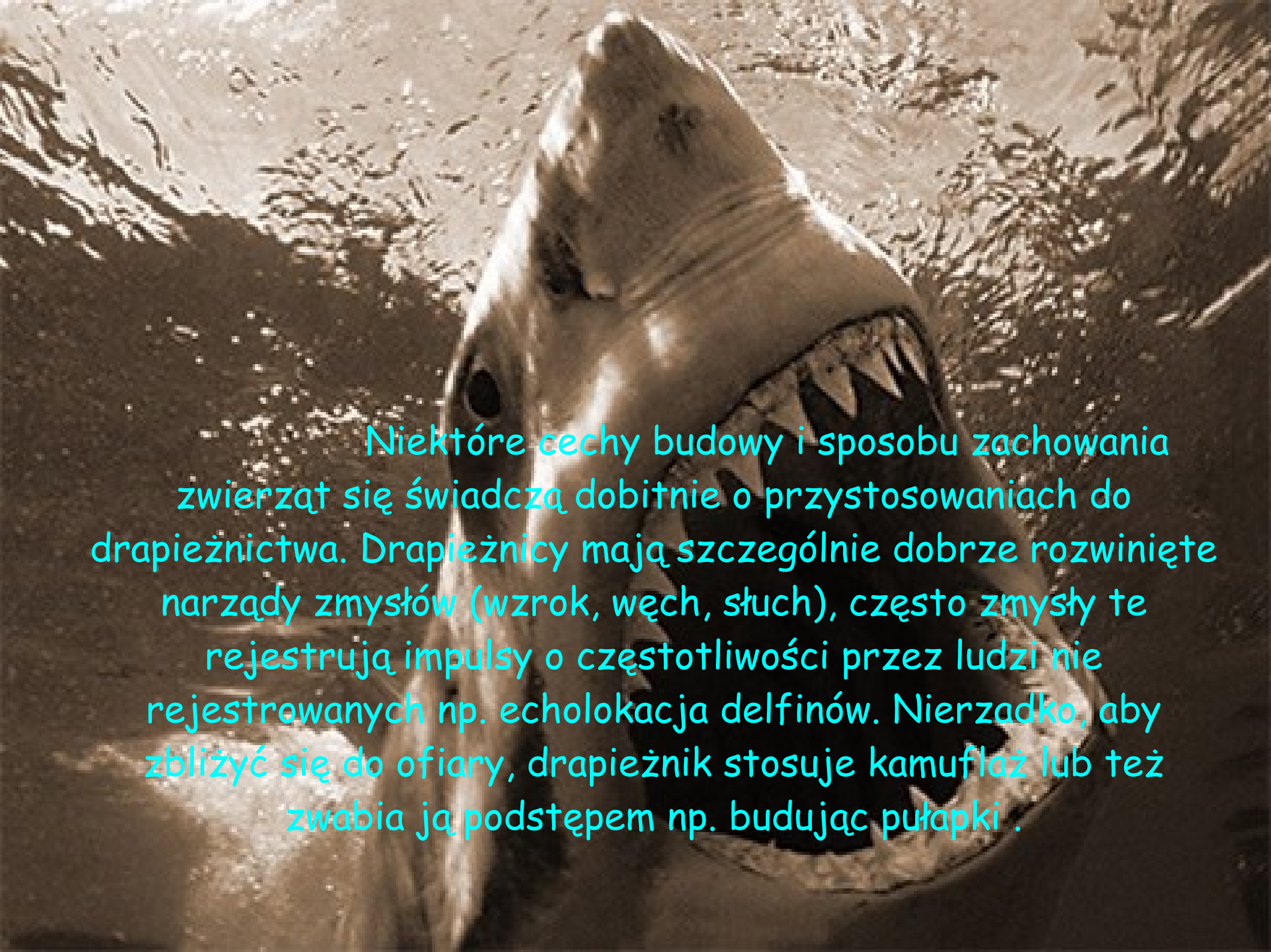
Drapieżcy stanowią ważne ogniwo łańcucha pokarmowego w ekosystemie, warunkując sprawny obieg materii.

Zarówno drapieżnik jak i ofiara w drodze ewolucji wykształciły pewne przystosowanie ułatwiające atak czy też obronę. Drapieżnikowi do wykrycia i schwytania ofiary służy węch, wzrok czy echolokacja. Istnieją również różne metody schwytania ofiary. Może to być: ściganie i nękanie, zastawianie pułapek czy budowanie sieci, atakowanie z zaskoczenia (z zasadzki), wykorzystywanie do łowów języka lub parzydełek. Sposób konsumpcji także jest zróżnicowany. Drapieżnik może przyjmować pokarm w postaci stałej połykając ofiarę w całości, w postaci rozdrobnionej a nawet płynnej.

A photograph of two chameleons perched on a branch with pink flowers. The chameleon in the foreground is bright green with some reddish-brown spots, while the one behind it is a darker, more muted green. The background is dark, making the vibrant colors of the lizards and flowers stand out.

W przyrodzie na szczęście nie jest tak, że ofiara jest całkiem bezbronna. Najpowszechniejszym ratunkiem przez zjedzeniem jest po prostu ucieczka. Potencjalna ofiara może się chować lub odstraszyć atakującego przy pomocy kolców, rogów, żądła lub nawet zapachu. Powszechny jest również kamuflaż przez np. zmianę barwy.

Niektóre cechy budowy i sposobu zachowania zwierząt się świadczą dobitnie o przystosowaniach do drapieżnictwa. Drapieżnicy mają szczególnie dobrze rozwinięte narządy zmysłów (wzrok, węch, słuch), często zmysły te rejestrują impulsy o częstotliwości przez ludzi nie rejestrowanych np. echolokacja delfinów. Nierzadko, aby zbliżyć się do ofiary, drapieżnik stosuje kamuflaż lub też zwabia ją podstępem np. budując pułapki.

Ofiary najczęściej w obronie przed agresorem stosują ucieczkę, rzadziej przybierają bezpieczną pozycję np. jeż bądź też skrywają się we wnętrzu muszli np. żółw. Niektóre ofiary wydzielają substancje zapachowe o specyficznej woni odstraszające agresora, np. skunks, tchórz.

A close-up profile of a lion's head and neck, resting in a field of tall, golden-brown grass. The lion's eyes are closed, and its mane is thick and golden-brown. The background is a clear, bright blue sky. The lighting is warm, suggesting a sunset or sunrise.

Każdy drapieżnik ma odpowiednie przystosowania, pozwala mu to na wykrycie ofiary, schwytanie jej i zjedzenie:

- Węch
- Echolokacja
- Wzrok

Drapieżnik, aby złapać ofiarę może:

- Ścigać i nękać
- Zbudować sieć
- Zastawić pułapkę
- Wystrzelić język
- Polować z zasadzki
- Wystrzelić harpunnik z parzydełek

Niektóre zwierzęta

- Połykają swoje ofiary w całości
- Inne rozdrabniają
- Pobierają pożywienie w postaci płynnej

Ofiary mogą się bronić przed atakiem:

- Ucieczką
- Chowaniem
- Żądłem
- Próbują odstraszyć wroga
 - Kolcami
 - Rogami
- W sposób trujący
 - Zapachem
- Zmieniają kolor

Two cheetahs are standing in a savanna landscape with tall grass and scattered trees. The cheetah on the left is looking towards the camera, while the one on the right is looking slightly to the right. The background shows a vast, open plain under a bright sky.

Strategie drapieżnictwa:

Istnieją różne sposoby polowania, stadne i w pojedynkę. Niektóre drapieżniki łapią ofiarę po pościgu. Pościg może być szybki i krótkotrwały - jeśli ofiary nie uda się doścignąć, drapieżnik z niej rezygnuje lub dłuższy, dążący do zmęczenia ofiary. W skrajnych wypadkach pościg może trwać wiele godzin lub nawet kilka dni, gdy drapieżca nie może osiągnąć dużej prędkości, ale jest bardziej wytrzymały niż ofiara. Pościg może też być stosunkowo krótki, po podejściu ofiary. W skrajnych przypadkach oznacza to polowanie z zasadzki, np. zeskok z gałęzi lub wyskok spośród roślinności.

Strategie drapieżnictwa:

Zwierzęta polujące stadnie mogą stosować podział ról. Pościg to nie jest jedyny sposób pozyskania ofiary.

Niektóre drapieżniki budują różnego rodzaju pułapki - sieci, pułapki ziemne. Inne obezwładniają ofiarę uderzeniem języka lub parzydełek. Niektóre przywabiają ofiary wabikiem, udającym potencjalną ofiarę, lub świecącym wyrostkiem. Drapieżca obezwładnia ofiarę siłą, gryząc ją (powodując wykrwawienie) lub dusząc, albo przy użyciu jadu. Drapieżnictwem jest też zgryzanie ciał zwierząt osiadłych.

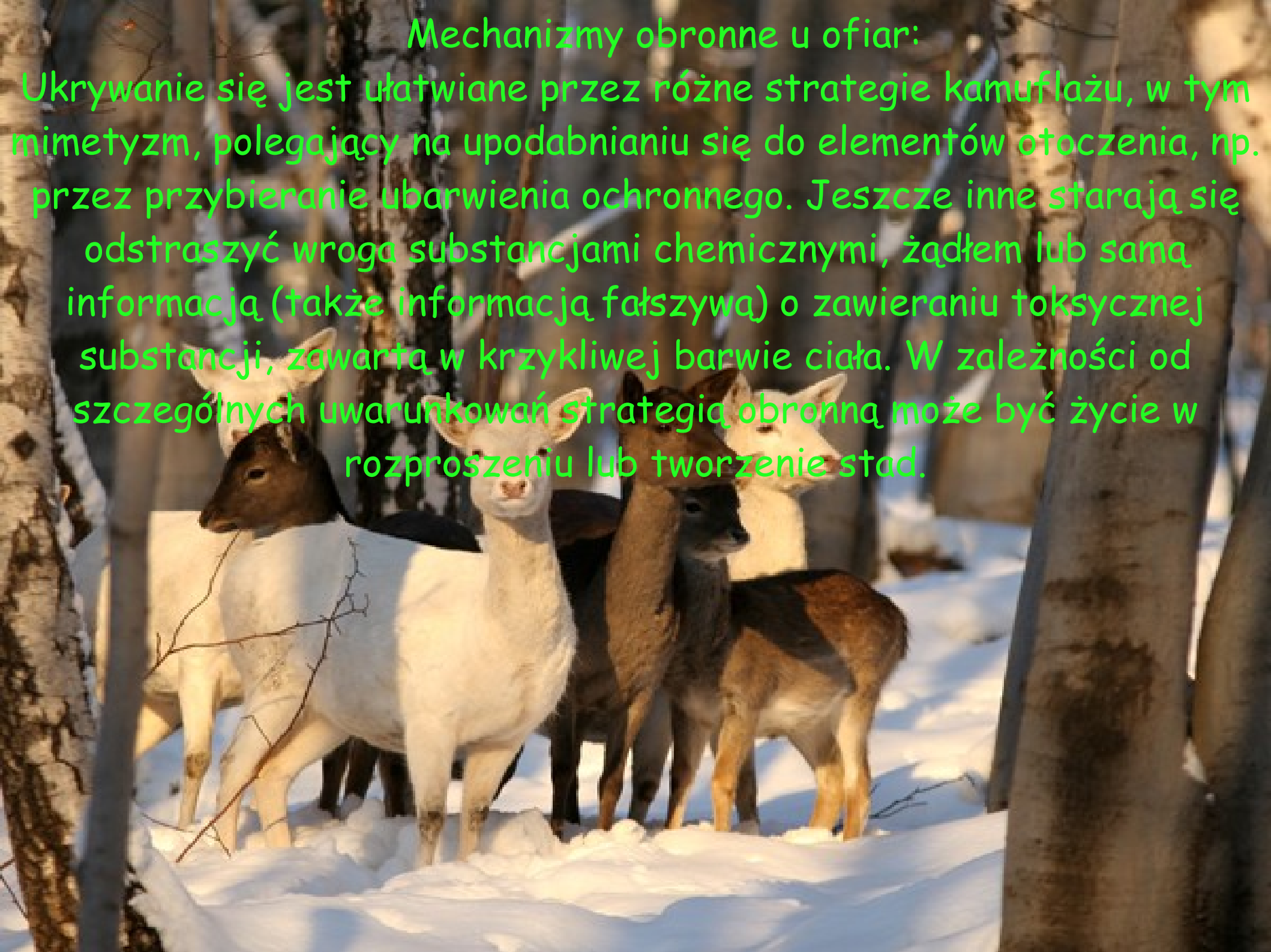

Mechanizmy obronne u ofiar:

Ofiary potrafią bronić się przed atakiem drapieżników m.in. ucieczką w momencie ataku lub unikaniem miejsca i czasu, w których drapieżniki są najbardziej aktywne. Inne stają się niedostępne dla drapieżnika, wytwarzając różnego rodzaju pancerze lub chowając się w kryjówki, bądź wytwarzając wyrostki utrudniające manipulację lub połknięcie przez drapieżnika. Niektóre organizmy wytwarzają takie zabezpieczenia tylko w okresie zwiększonej presji drapieżników, co jest nazywane cyklomorfozą.

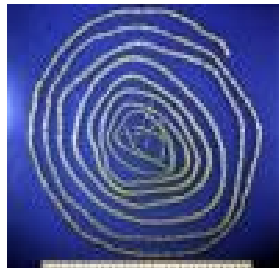
Mechanizmy obronne u ofiar:

Ukrywanie się jest ułatwiane przez różne strategie kamuflażu, w tym mimetyzm, polegający na upodabnianiu się do elementów otoczenia, np. przez przybieranie ubarwienia ochronnego. Jeszcze inne starają się odstraszyć wroga substancjami chemicznymi, żądłem lub samą informacją (także informacją fałszywą) o zawieraniu toksycznej substancji, zawartą w krzykliwej barwie ciała. W zależności od szczególnych uwarunkowań strategią obronną może być życie w rozproszeniu lub tworzenie stad.

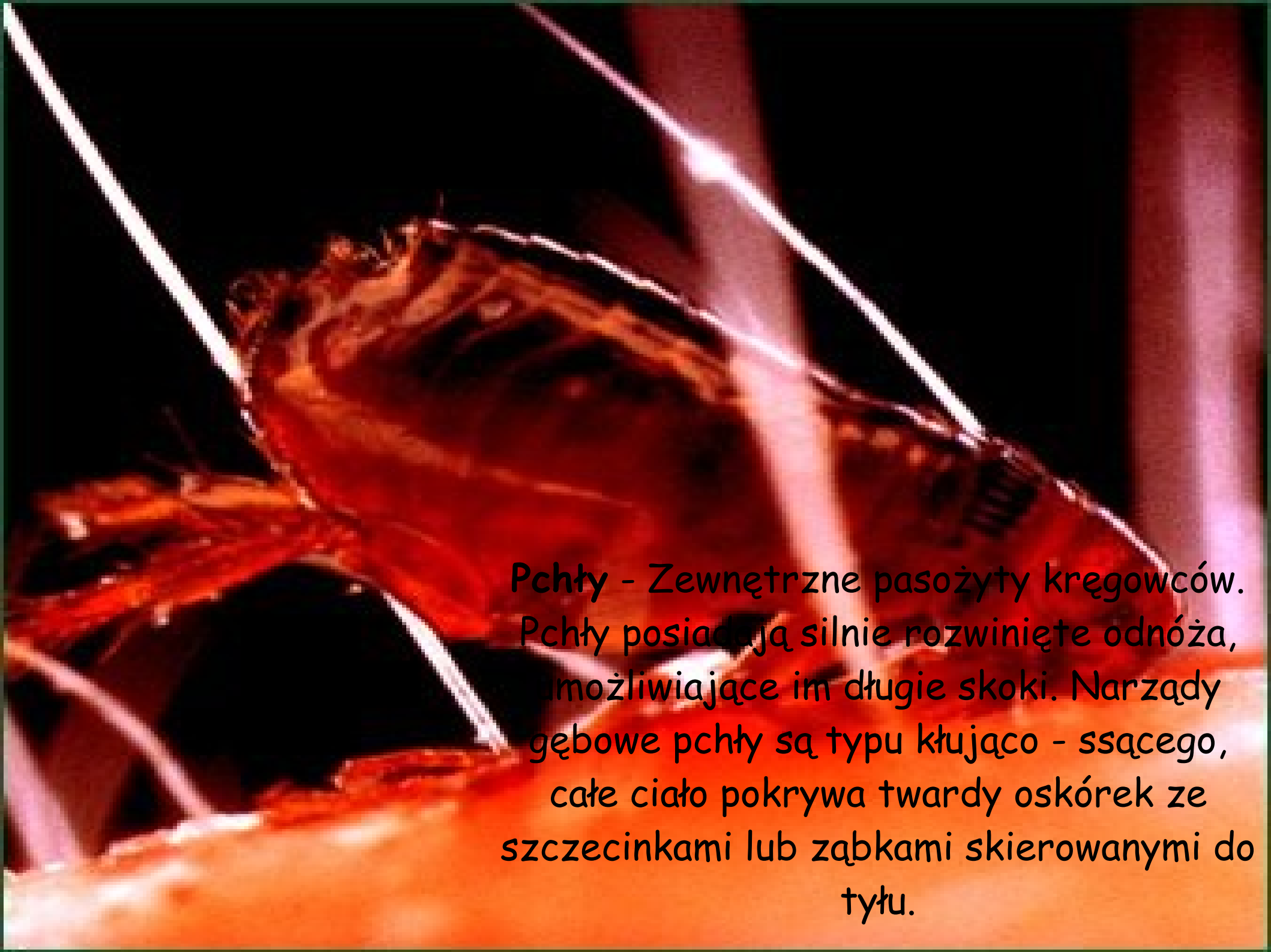
Pasożytnictwo

Pasożytnictwo - zachodzi w układzie żywiciel - ofiara. Najczęściej pasożyt jest uzależniony od ofiary i nie może bez niej funkcjonować. Wyróżniamy pasożyty zewnętrzne i wewnętrzne. Pasożytnictwo jest to współżycie dwóch organizmów, z których jeden - pasożyt czerpie korzyści z drugiego (żywiciela = gospodarza)

Pasożytnictwo:

Pasożytnictwo zewnętrzne - Pasożyt przyczepiony do skóry żywiciela pobiera z organizmu substancje odżywcze niezbędne mu do życia. Pasożyty zewnętrzne nie żerują zwykle tak długo, jak pasożyty wewnętrzne.

Pchły - Zewnętrzne pasożyty kręgowców. Pchły posiadają silnie rozwinięte odnóża, umożliwiające im długie skoki. Narządy gębowe pchły są typu kłująco - ssącego, całe ciało pokrywa twarde oskórek ze szczecinkami lub ząbkami skierowanymi do tyłu.

Kleszcze - to pajęczaki z rzędu roztoczy, wyróżnia się rodziny kleszczy **twarde**, częściowo okryte twardym pancerzem, oraz pozbawione tego pancerza, **miękkie** — obrzeżkowate. Jest ich kilkaset gatunków. Kleszcze są pasożytami zewnętrznymi głównie kręgowców. Kleszcze są wektorami dla wielu chorób; m.in. boreliozy.

Pijawki - Mają ciało wydłużone i robakowate lub owalne i silnie spłaszczone, wyraźnie segmentowane. Liczba segmentów ciała i sposób ich wtórnego podziału są ważnymi cechami taksonomicznymi. W wodzie pływają falistymi ruchami; po lądzie, po dnie zbiornika lub podwodnych roślinach kroczą ruchem podobnym do ruchu gąsienic motyli miernikowców.

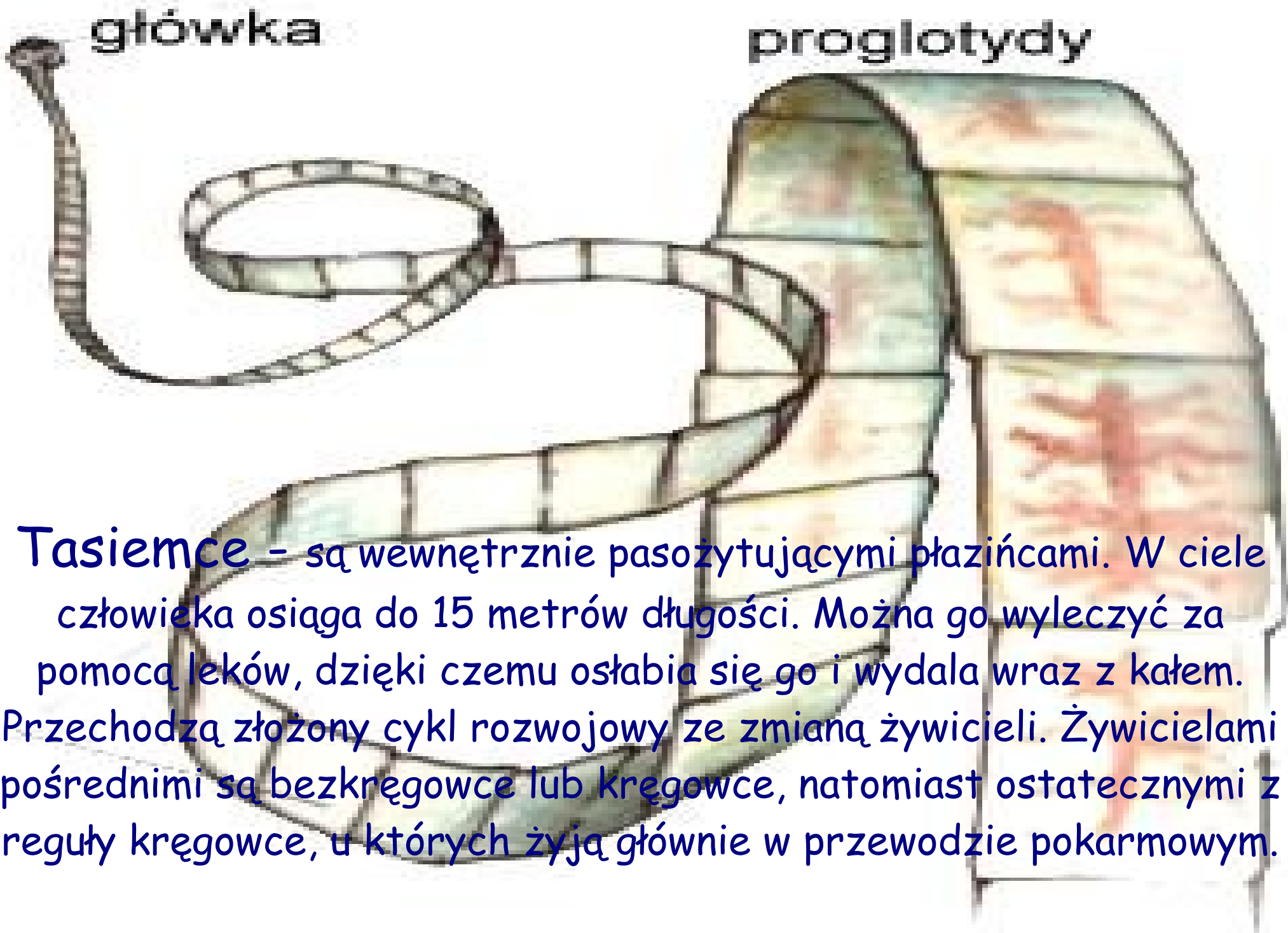

Wszy - podrząd owadów wtórnie bezskrzydłych, zaliczany do podgromady owadów uskrzydlnych, obejmujący gatunki pasożytujące na ssakach, w tym na ludziach.

Komary - Dorosłe komary mają aparat gębowy kłujaco - ssący. Samice tych owadów ssą krew zwierząt stałocieplnych, ponieważ do rozwoju jaj wymagają odżywiania się krwią określonych gatunków zwierząt. Natomiast samce żywią się nektarem kwiatów.

Tasiemce - są wewnątrz pasyżującymi płazińcami. W ciele człowieka osiąga do 15 metrów długości. Można go wyleczyć za pomocą leków, dzięki czemu osłabia się go i wydalą wraz z kałem. Przechodzą złożony cykl rozwojowy ze zmianą żywicieli. Żywicielami pośrednimi są bezkręgowce lub kręgowce, natomiast ostatecznymi z reguły kręgowce, u których żyją głównie w przewodzie pokarmowym.

Glista ludzka - pasożyt ludzki, osiąga około 20 - 60 cm długości.

Jest największym nicieniem pasożytującym w jelicie cienkim człowieka. Glista jest obła, o średnicy ciała wynoszącej 3- 6 mm.

Pokryta jest grubym, delikatnie prążkowanym, napiętym oskórkiem, barwy różowej lub kremowej.

Owsik ludzki - jest robakiem pasożytniczym należącym do typu nicieni barwy białawej. Osiąga rozmiary: samica ok. 1 cm, a samiec 3 milimetrów. Pasożytuje on wyłącznie w organizmie człowieka, w jego jelicie grubym, wyrostku robaczkowym oraz końcowym odcinku jelita cienkiego. Żywi się wyssaną treścią oraz substancjami zawartymi w treści jelitowej.

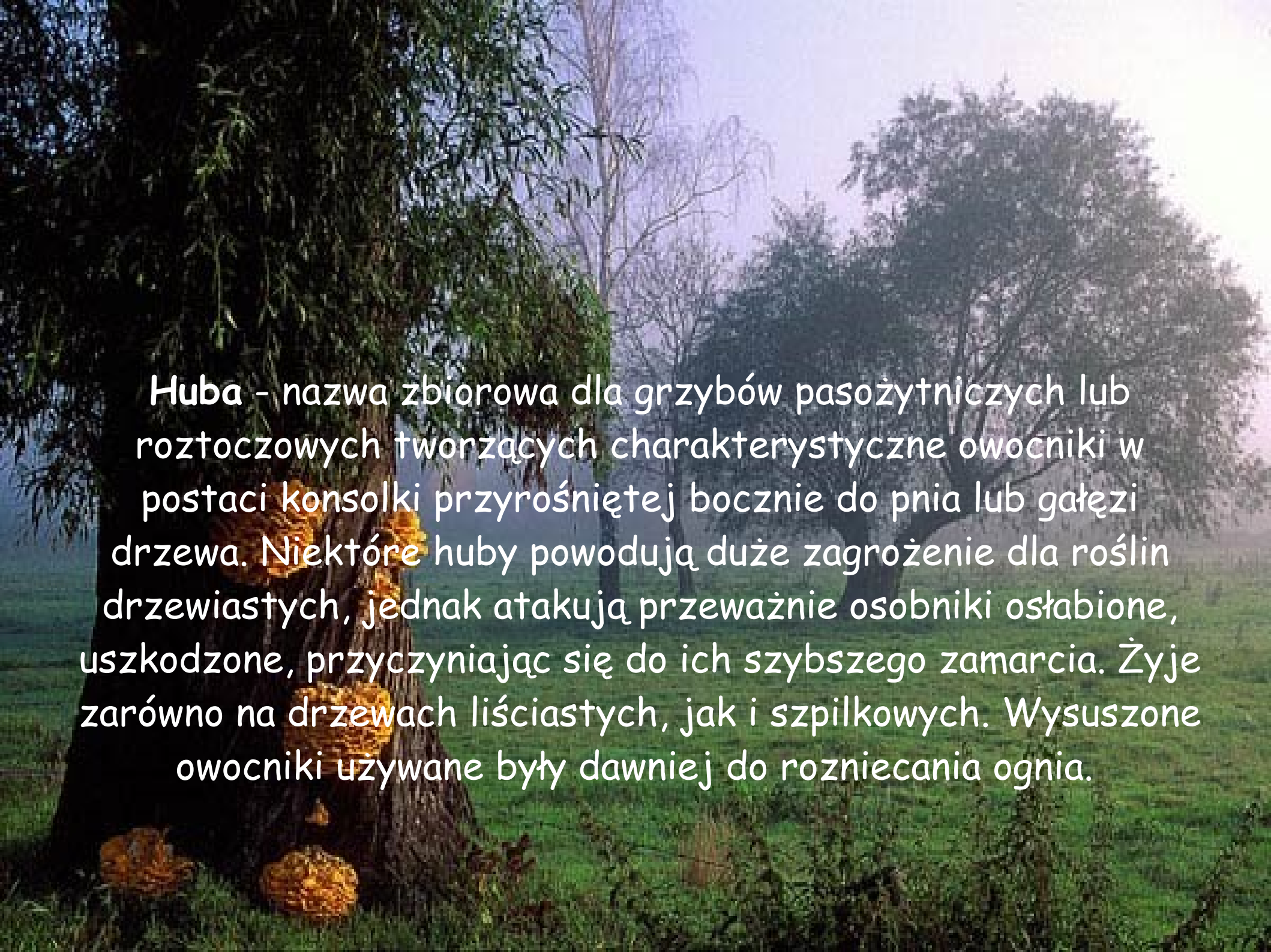

Rośliny pasożytnicze:

Rośliny, które utraciły zdolność samodzielnego pobierania substancji pokarmowych i / lub wody z solami mineralnymi i czerpią te substancje z innego żywego organizmu (gospodarza).

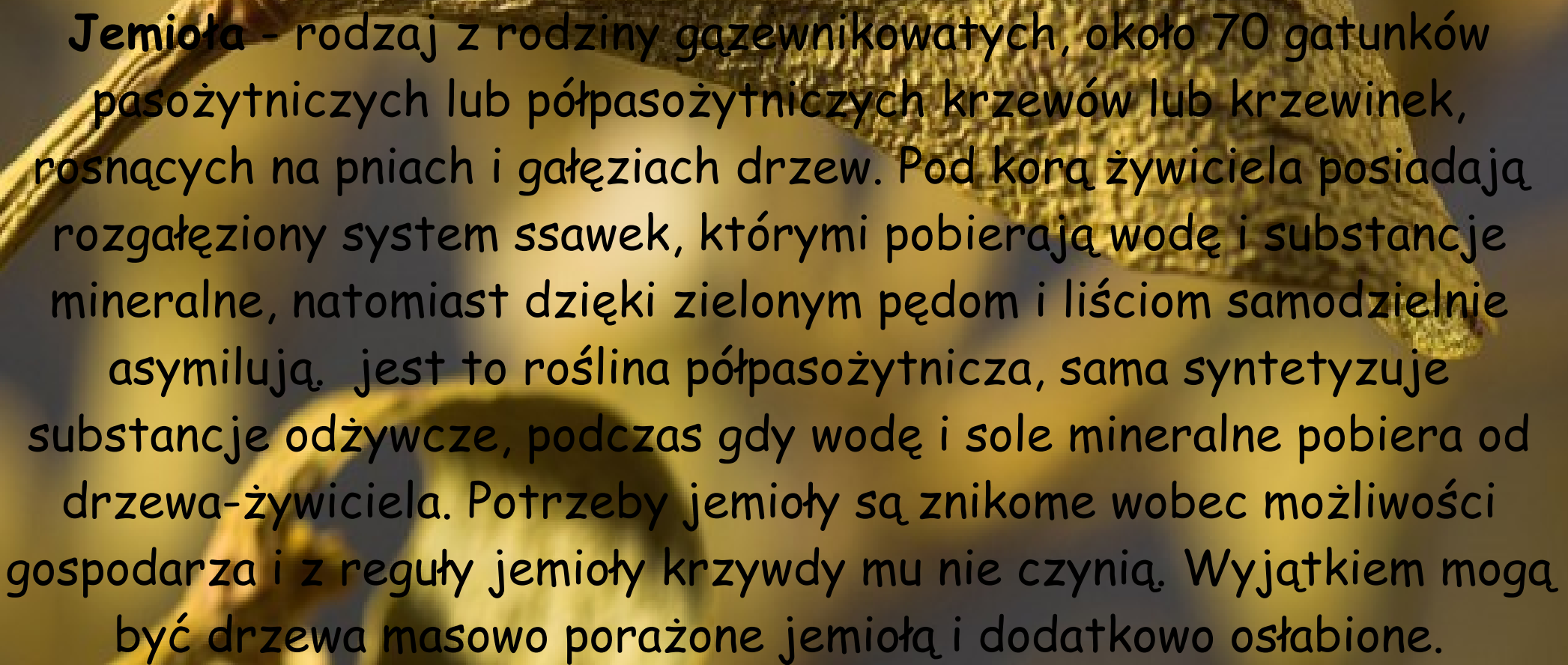

Huba - nazwa zbiorowa dla grzybów pasożytniczych lub roztoczowych tworzących charakterystyczne owocniki w postaci konsolki przyrośniętej bocznie do pnia lub gałęzi drzewa. Niektóre huby powodują duże zagrożenie dla roślin drzewiastych, jednak atakują przeważnie osobniki osłabione, uszkodzone, przyczyniając się do ich szybszego zamarcia. Żyje zarówno na drzewach liściastych, jak i szpilkowych. Wysuszone owocniki używane były dawniej do rozniecania ognia.

Rdza zbożowa - nazwa pasożytniczego grzyba, grzyb ten charakteryzuje się bardzo skomplikowanym cyklem życiowym: rozwija się na dwóch roślinach gospodarzy należących do różnych rodzajów - w początkowym stadium rozwoju potrzebują obecności berberysu i wytwarzają kilka typów zarodników. Rdza zbożowa jest od dawna plagą rolnictwa, a walka z nią jest bardzo trudna, polega głównie na niszczeniu pierwotnego żywiciela - berberysu.

A close-up photograph of a mistletoe branch. The branch is covered in a dense, textured, cone-shaped growth of small, overlapping, yellowish-brown structures. The background is a soft, out-of-focus blue and yellow, suggesting a natural outdoor setting. The text is overlaid on the lower half of the image.

Jemiola - rodzaj z rodziny gazewnikowatych, około 70 gatunków pasożytniczych lub półpasożytniczych krzewów lub krzewinek, rosnących na pniach i gałęziach drzew. Pod korą żywiciela posiadają rozgałęziony system ssawek, którymi pobierają wodę i substancje mineralne, natomiast dzięki zielonym pędom i liściom samodzielnie asymilują. Jest to roślina półpasożytnicza, sama syntetyzuje substancje odżywcze, podczas gdy wodę i sole mineralne pobiera od drzewa-żywiciela. Potrzeby jemioli są znikome wobec możliwości gospodarza i z reguły jemioli krzywdy mu nie czynią. Wyjątkiem mogą być drzewa masowo porażone jemiolą i dodatkowo osłabione.

The image shows several yellow, fleshy, and somewhat bulbous parasitic plants (Zaraza żółta) growing on a host plant. The parasitic plants are clustered together and have a yellowish-orange hue. They are attached to the host plant's stem, which is visible as a green, hairy stalk. The background is filled with green leaves and grass, suggesting a natural, outdoor setting. The text is overlaid on the image, providing a detailed description of the plant's characteristics and its host plants.

Zaraza żółta - roślina pasożytnicza pasożyt całkowity, nie posiadający chlorofilu i nie przeprowadzający fotosyntezy. Nie posiada korzeni, lecz ssawki, za pomocą których od rośliny żywicielskiej pobiera substancje pokarmowe oraz wodę z solami mineralnymi. Pasożytuje przeważnie na lepiężnikach, rzadziej na podbiale pospolitym i miłosnej górskiej.